

บรรณาธิการแถลง

การบริหารและการพัฒนาชนบทเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ โดยตัวนายกรัฐมนตรีและที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้แทบทุกกาลและเทศะ เป็นข้อความคล้ายคลึงและซ้ำๆกันว่า รัฐบาลปัจจุบันได้ตั้งปณิธานไว้หลายประการ ประการหนึ่งซึ่งมีความสำคัญมากได้แก่ การให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ยากจนในชนบทให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ในบางกาศ่นายกรัฐมนตรีกล่าวว่า ตนและคณะรัฐมนตรีจะยอมเห็นดเห็นด้อยและเสียสละทุกอย่างเพื่อกำเนินการขจัดปัญหาความยากจนของชนบทให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป

การบริหารและการพัฒนาชนบทไทยในปัจจุบัน เป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อนใน 3 ระดับด้วยกัน กล่าวคือ (1) วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย (2) การวิเคราะห์ปัญหา (3) การกำหนดรูปแบบ

ประการแรก การพัฒนาชนบทมีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประการใด เท่าที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน การพัฒนาชนบทมีวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาคความยากจนของราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตามชนบททั่วประเทศ โครงการและแผนงานต่างๆ ที่อยู่ภายใต้การพัฒนาชนบทก็ต้องมีวัตถุประสงค์ในบั้นปลายที่จะช่วยให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่โครงการและแผนงานต่างๆ ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันถึงแม้จะมีจุดมุ่งหมายไปตามแนวทางนี้ แต่ก็ยังขาดความชัดเจน และแน่นอน

ประการที่สอง การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนานักวิชาการและข้าราชการที่สังกัดอยู่ในกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการพัฒนาแตกต่างกัน เช่น บางความคิดเห็นว่าการพัฒนาชนบทได้แก่ การแก้ไขปัญหาคความอึดอัดขัดตาตเคลนของราษฎรในชนบท บางความคิดเห็นว่าการพัฒนา

ชนบทได้แก่ การปรับปรุงและพัฒนาฐานะความเป็นอยู่ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของ
 ราษฎรในชนบทให้สูงขึ้นอย่างทั่วหน้าและเสมอภาคกัน ทั้งนี้ บทความบางบทความจึง
 วิเคราะห์สาเหตุของความยากจนในชนบท โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ทางข้ามศาสตร์
 (Interdisciplinary approach) กล่าวคือ สรุปว่าความยากจนของราษฎรในชนบทมีสาเหตุ
 มาจากปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ส่วนบางบทความก็ใช้วิธีการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์
 กล่าวคือ เห็นว่าความยากจนมีสาเหตุมาจากการมีที่ดินทำการเพาะปลูกโดยอาศัยน้ำฝน
 น้อย กล่าวคือ โดยเฉลี่ยตั้งแต่ 9-16 ไร่ จึงจะพอมีผลผลิตออกสู่ตลาดได้บ้าง ถ้าที่นา
 เฉลี่ยต่ำกว่านี้ลงมา ภาวะความยากจนก็จะเกิดขึ้นทันที บางความคิดก็ใช้วิธีการวิเคราะห์
 ที่เรียกว่าภาวะขาดแคลน (Gap Approach) เช่น เกษตรกรขาดแคลนที่ดิน พันธุ์ข้าว
 ปุ๋ย น้ำ และ โค-กระบือ โดยเห็นว่าความยากจนเกิดจากการขาดแคลนปัจจัยต่าง ๆ
 ดังกล่าว ถ้าสังคมหรือรัฐบาลให้ความช่วยเหลือปัจจัยต่าง ๆ แก่ราษฎรแล้ว ราษฎรใน
 ชนบทก็จะหลุดพ้นไปจากความยากจนได้ การใช้วิธีการวิเคราะห์ปัญหาชนบทเพื่อการ
 พัฒนาจึงขึ้นอยู่กับค่านิยม (Value) และอคติ (Bias) ที่มีต่อวิธีการต่างๆ ของผู้วิเคราะห์
 แต่ละราย

ประการที่สาม คำนารูปแบบของการบริหารและการพัฒนาชนบทมีความ
 แตกต่างกัน เช่น บางโครงการเป็นโครงการระดับชาติ เช่นโครงการสร้างงานในชนบท
 (กสช.) และโครงการวางแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งบริหารโดยจัดองค์การทั้งในส่วนกลาง
 ส่วนในชนบทใช้สภาตำบล อำเภอ และจังหวัด เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ งานทางด้าน
 การพัฒนาชุมชน รพช. การศึกษา สาธารณสุข และการเกษตร มีการใช้หน่วยงานและ
 ตัวบุคคลที่มีอยู่เดิมเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบของการบริหาร
 และการพัฒนาชนบทนั้นมีหลายรูปแบบ ซ้ำและซ้อนกันอยู่อย่างกว้างขวาง

การบริหารและการพัฒนาชนบทของประเทศไทยซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ใน
 ปัจจุบัน จึงมีลักษณะที่ค่อนข้างสับสนในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย

การวิเคราะห์ปัญหาเพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาและการกำหนดรูปแบบของการบริหาร
และการพัฒนา

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนเมษายน 2524
จึงพิจารณาเสนอบทความทางด้านการบริหารและการพัฒนาชนบท โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการบริหารและการพัฒนาชนบทไทย
ความพยายามดังกล่าวจำเป็นที่จะต้องเผชิญกับอุปสรรคในหลายๆ ด้าน แต่คณะผู้จัดทำ
วารสารก็ได้ทำการแก้ไขอยู่ตลอดเวลา คณะผู้จัดทำวารสารขอขอบคุณผู้เขียนและสมาชิก
วารสารไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สมนึก แดงเจริญ

วารสารพัฒนบริหารศาสตร์

วัตถุประสงค์ :

เพื่อเผยแพร่วิชาการและผลงานวิจัยทาง
พัฒนบริหารศาสตร์ และแขนงวิชาที่
เกี่ยวข้อง

สำนักงาน :

สำนักงานวารสารพัฒนบริหารศาสตร์
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ท. คลองจั่น อ. บางกะปิ กรุงเทพฯ 24
โทร. 3777400-9 ต่อ 294

กำหนดออก :

ปีละ 4 ฉบับ ในเดือน มกราคม เมษายน
กรกฎาคม และ ตุลาคม

ค่าวารง :

สมาชิกประจำ (ปีละ 4 ฉบับ)
ในประเทศปีละ 60 บาท
ต่างประเทศปีละ 10 เหรียญอเมริกัน
(รวมค่าส่งทางเรือ)
วารสารฉบับพิเศษ
วารสารปีที่ 1 - ปีที่ 10 ฉบับละ 5 บาท
วารสารปีที่ 11 - ปีที่ 13 ฉบับละ 10 บาท

การขอกรบ :

แจ้งความจำนงพร้อมกับส่งค่าบริการเป็นธนาคัติ
หรือเช็คไปรษณีย์ สั่งจ่าย ป.ท. คลองจั่น
ในนาม รองบรรณาธิการ (ฝ่ายจัดการ)
วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
พัฒนบริหารศาสตร์ กรุงเทพฯ 24

Objective :

To present scholarly research in
development administration and
related fields.

Office :

Thai Journal of Development
Administration Section, National
Institute of Development
Administration, Klongchan, Bangkok
Bangkok 24 Tel. 3777400-9 ext. 294

Frequency :

Quarterly in January, April,
July, and October.

Subscription Rates :

One year Subscription-
In Thailand-60 bahts
Outside Thailand-10 U.S. dollars
(mailing cost included)
Back Issues
Vol. 1 - Vol. 10 5 bahts
Vol. 11 - Vol. 13 10 bahts

To Subscribe :

Send subscription form and money
order to : Managing Editor,
Thai Journal of Development
Administration, NIDA, Bangkok 24,
Thailand.